

ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΛΑΥΡΑ! ΔΗΛΑΔΗ: ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΙ ΥΠΟΤΙΜΗΣΗ

Χώρια από όλα τα υπόλοιπα που είχαμε να φέρουμε βόλτα μες στο περασμένο κατακαλόκαιρο, φάγαμε στη μάπα και την τελευταία λέξη στον τομέα των κρατικά κατασκευασμένων έκτακτων αναγκών: η Ελλάδα στις φλόγες! Με το φτυάρι οι ειδήσεις γύρω από το ζήτημα! Κι όχι ό,τι κι ό,τι ειδήσεις, αλλά το συγκεκριμένο είδος που είναι προσεκτικά δομημένο έτσι ώστε ενώ μπροστά στα μάτια μας εξελίσσονται διάφορα σημαντικά, εμείς να μην μπορούμε να καταλάβουμε τον Χριστό μας. Ή, με τα λόγια της *Καθημερινής* που άλλωστε βρίσκεται στο επίκεντρο της παραγωγής ειδήσεων και κάτι παραπάνω θα ξέρει: «Η ειδησιογραφία πρέπει να παρουσιάζεται από την τηλεόραση σαν μια σύνθεση από ιστορίες, που οι δημοσιογράφοι αφηγούνται σαν παραμύθι».¹

Έτσι κι έγινε, λοιπόν, και φέτος το καλοκαίρι με τις πυρκαγιές να μαίνονται. Κανάλια, φυλλάδες, σόσιαλ μήντια και μπλογκ βάλθηκαν να μας μπουκώσουν με όσο το δυνατόν περισσότερες ιστορίες μπορούσαν. Ιστορίες ανθρώπινου πόνου, ιστορίες διοικητικής ανικανότητας, ιστορίες θάρρους και ηρωισμού. Μια αλληλουχία από διάσπαρτα κι όμως πανομοιότυπα επεισόδια, πασπαλισμένα με γενναίες δόσεις τρόμου και πανικού, συνέθεσαν το παραμύθι που εξασφάλισε ότι θα αντιληφθούμε το ζήτημα «φωτιές» με τον κρατικά ενδεδειγμένο τρόπο, δηλαδή ως μια αναπάντεχη φυσική καταστροφή που μας έπληξε όλους μαζί από το πουθενά και (α) έγινε ό,τι ήταν εφικτό για την αντιμετώπισή της ή (β) έπιασε το κράτος απροετοίμαστο και ανοργάνωτο. Το τελευταίο σκέλος του παραμυθιού ποικίλλει αναλόγως κομματικών προτιμήσεων.

Δεν σας γεμίζει το μάτι; Δεν πειράζει! Ο σκοπός αυτής της αφήγησης δεν είναι να ικανοποιήσει τους καχύποπτους, αλλά όπως συχνά επαναλαμβάνουμε χρησιμοποιώντας τα λόγια του Ντεμπόρ, δεν φιλοδοξεί παρά «να είναι μόνη στο προσκήνιο – κι έπειτα να ξεχαστεί, σαν ένα κακό βιβλίο» όπως και ήδη διαφαίνεται ότι πρόκειται να γίνει. Από τη μεριά μας, βέβαια, έχουμε ένα σωρό λόγους να μην αντιμετωπίσουμε σε καμία περίπτωση την όλη υπόθεση ως μια σειρά επαναλαμβανόμενων εικόνων και προσωπικών ιστοριών που οδηγούν αναμφίβολα στο διανοητικό σακάτεμα. Οπότε φροντίσαμε να αγνοήσουμε επιδεικτικά τον χείμαρο βλακείας που εξέπεμπαν όλο το καλοκαίρι οι οθόνες μας και να μιλήσουμε με τον δικό μας τρόπο για τις «πυρκαγιές», δηλαδή βασικά να μην μιλήσουμε για τις πυρκαγιές αλλά για το κράτος και τις πολιτικές του.

ΟΙ ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΑΠΟ ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΚΟΠΙΑ

Υπάρχει συγκεκριμένος τρόπος να αντιλαμβανόμαστε τις φυσικές καταστροφές, άρα και τις φετινές πυρκαγιές. Είτε αρκείται κανείς στην πλέον διαδε-

δομένη αφήγηση σύμφωνα με την οποία «η κλιματική αλλαγή δείχνει τα δόντια της [...] ο απλός κόσμος παρακολουθεί μουδιασμένος ένα δυστοπικό καλοκαίρι με ακραία καιρικά φαινόμενα»,² είτε επιλέγει να την πασπαλίσει με λίγο αντιπολίτευση, κατά την οποία «η κλιματική κρίση χρησιμοποιείται ως πρόσχημα για να δικαιολογήσει τις σοβαρές ελλείψεις σχεδιασμού για την προστασία (προληπτική και κατασταλτική)»,³ το συμπέρασμα παραμένει κοινό. Οι φυσικές καταστροφές αποτελούν συμβάντα που σκάνε απροειδοποίητα, χτυπάνε ολάκερη την ανθρωπότητα με μένος και ουδεμία σχέση έχουν με τον τρόπο που είναι διαρθρωμένες οι κοινωνίες μας, τα σχέδια που κάνουν τα αφεντικά μας για το παρόν και το μέλλον, την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι εθνικές οικονομίες και ο μεταξύ τους ανταγωνισμός. Διαφωνίες επιτρέπονται: αρκεί να περιστρέφονται γύρω απ' την επιχειρησιακή ετοιμότητα του κρατικού μηχανισμού,⁴ τα θεσμικά προβλήματα της δασοπροστασίας⁵ ή τον αριθμό των πυροσβεστών και των αεροπλάνων,⁶ όπως κι έγινε κατά κόρον τον Αύγουστο που μας πέρασε.

Φυσικά και πρόκειται για ένα συνονθύλευμα από μαπαρούφες, έτοιμες να ταιστούν με το φτυάρι σε όποιον προσπαθεί να σχηματίσει γνώμη για τον κόσμο στημένος μπροστά στην τηλεόραση. Γιατί, στην πραγματικότητα, τα κράτη έχουν πολύ συγκεκριμένο τρόπο να αντιλαμβάνονται και να διαχειρίζονται τα «απροσδόκητα φαινόμενα». Πάρτε για παράδειγμα την εξής περιγραφή, που προέρχεται από ένα διδακτορικό δημοσιευμένο μια δεκαετία πίσω:

Σήμερα, η σημαντικότερη λειτουργία του [κράτους] ως εγγυητή της προστασίας συνίσταται πλέον όχι στην αντικειμενική κατοχύρωση της απόλυτης ασφάλειας, αλλά ακριβώς στην ικανότητα διαχείρισης των κινδύνων και κυρίως των κρίσεων που ενδέχεται να προκύψουν από την πραγμάτωσή τους, κρίσεων όλων των ειδών και όλων των επιπέδων, από τις φυσικές καταστροφές έως τις κρίσεις δημοσιονομικού χαρακτήρα, από τις κρίσεις που αφορούν τη δημόσια υγεία ως κρίσεις ασφάλειας λόγω μιας

τρομοκρατικής επίθεσης ή μιας ακραίας εγκληματικής δράσης.⁷

Τα παραπάνω λόγια μπορεί να εκφράζονται με τρόπο ιδιαίτερα κρυπτικό, είναι όμως πολύ αποκαλυπτικά. Αφενός, μαθαίνουμε ότι σκοπός του κράτους δεν είναι να εγγυηθεί την απόλυτη ασφάλεια για τους υπηκόους του απέναντι στο άγνωστο, ούτε και προσπαθεί να προβλέψει το μέλλον με απόλυτη ακρίβεια. Αντιθέτως, σκοπός είναι οτιδήποτε κι αν γίνει, να υπάρχει έτοιμη η απαραίτητη «ικανότητα διαχείρισης». Αφετέρου, συνειδητοποιούμε ότι το κράτος δεν ενδιαφέρεται κι ιδιαίτερα για τη συγκεκριμένη μορφή που θα πάρει η εκάστοτε «απρόβλεπτη καταστροφή». Από την τρομοκρατία ως τις θεομηνίες, αυτή η «ικανότητα διαχείρισης» είναι ενιαία. Κι αν είναι κανείς που απορεί τι είδους διαχείριση είναι αυτή, δεν έχει παρά να κοιτάξει τον τίτλο του διδακτορικού απ' όπου αλιεύθηκε το απόσπασμα. Δεν πρόκειται για το πόνημα κάποιου σεισμολόγου, μετεωρολόγου ή έστω κάποιου ειδικού στο risk management. Όχι! Πρόκειται για μπάτσικη διατριβή με τίτλο «Σύγχρονες Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής: Η Πολιτική της Μηδενικής Ανοχής και τα Μέτρα Διαχείρισης Κρίσεων». Πράγμα που αναδεικνύει περίτρανα ότι για όλο το φάσμα των «αναπάντεχων» που παρατίθενται η λύση είναι μία: δημόσια τάξη. Αυτό εννοούν οι ειδικοί όταν λένε «ικανότητα διαχείρισης», εννοούν ότι τα πάντα θα αντιμετωπίζονται με εργαλείο την κρατική βία και θα χρησιμοποιούνται προκειμένου να προωθούνται οι πάγιοι στόχοι του κράτους και των αφεντικών, που δεν είναι άλλο από την υποτίμηση της εργατικής τάξης, την πειθαρχία της και το τζαρτζάρισμα με τα αντίπαλα έθνη-κράτη.

Συνεπώς, το κράτος καθόλου δεν λουφάζει μπροστά στην αβεβαιότητα της επόμενης μέρας. Μπορεί να μην είναι απόλυτα ικανό να προβλέψει τότε θα ξεσπάσει ο επόμενος τυφώνας ή πού θα σκάσει η επόμενη μπόμπα, είναι όμως κατάλληλα προετοιμασμένο να διαχειριστεί το οτιδήποτε με γενναίες ποσότητες βίας και υποτίμησης.⁸ Οι κρατικοί αρμόδιοι το δηλώνουν μάλιστα ευθέως από καιρό σε

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ

Οι ειδικοί δεν θα μπορούσαν παρά να είναι στο επίκεντρο του ζητήματος «πυρκαγιές». Όπως και στην περίπτωση του κόβιντ, αυτοί έχουν την ευθύνη να τεκμηριώσουν επιστημονικά τα κρατικά σχέδια, να βοηθήσουν τον πανικό να θεριεύσει καθώς και να αποπροσανατολίσουν τη συζήτηση με τα νούμερα, τα στατιστικά και την ορολογία τους. Πάρτε για παράδειγμα τον Ευθύμη Λέκκα, ειδικό στις φυσικές καταστροφές και τη διαχείρισή τους με άξονα τη δημόσια τάξη. Αφού φροντίζει να χεστούμε απάνω μας προειδοποιώντας για «εφιάλτη διαρκείας», στη συνέχεια ζητά από τους αρμόδιους να επιβάλουν διαφόρων ειδών απαγορεύσεις. Το αστείο, είναι ότι η γλώσσα που χρησιμοποιούνταν για παρόμοιο λόγο εν καιρώ καραντίνας, χρησιμοποιείται σχεδόν αυτούσια στην περίπτωση της φωτιάς. Το «ικό φορτίο», για παράδειγμα, τώρα έχει γίνει «θερμικό φορτίο». ²⁵ Το συμπέρασμα είναι φυσικά πανομοιότυπο: μπόλικος τρόμος, ώστε κάθε παπάτζα των ειδικών να γίνεται δεκτή με μηδενική καχυποψία.

καιρό, με τελευταίο παράδειγμα τη συζήτηση περί ετοιμότητας απέναντι στην πανδημία. Δείτε, π.χ., πού αποδίδεται σύμφωνα με πρόσφατο άρθρο του καταξιωμένου *Foreign Affairs* η εντυπωσιακή ανταπόκριση του Ισραήλ, της Ταϊβάν και της Νότιου Κορέας απέναντι στον διαβόητο ιό:

Τι κοινό έχουν αυτές οι τρεις χώρες; Μια γενική αίσθηση παράνοιας. Έναν φόβο ότι ανά πάσα στιγμή θα μπορούσαν να βρεθούν στο επίκεντρο μιας σειράς απειλών που πηγάζουν, είτε ευθέως είτε έμμεσα, από τις εχθρικές δυνάμεις της περιοχής τους. Αντί να προσπαθούν να προβλέψουν την μία ή την άλλη μελλοντική επείγουσα ανάγκη και να προετοιμάσουν ενδελεχή σχέδια αντιμετώπισής τους, οι χώρες αυτές έχουν στρέψει την προσοχή τους στην δυνατότητα άμεσης αντίδρασης καθώς και στην χρήση της τεχνολογίας ως έναν τρόπο δι-εύρυνσης της ευελιξίας τους.⁹

Μην σας μπερδεύει η θολή διατύπωση περί «παράνοιας». Αυτό που εννοεί ο αρθρογράφος είναι ότι οι συγκεκριμένες κοινωνίες είναι στρατιωτικοποιημένες στο φουλ, με την εθνική ενότητα να έχει βαρέσει κόκκινο και τη δημόσια τάξη να δουλεύει με τέρμα τις μηχανές. Συμφωνεί, δηλαδή, με την ντόπια μπατσολόγο. Οι φυσικές καταστροφές και τα λοιπά απροσδόκητα δεν είναι παρά ευκαιρίες να ξεδιπλωθεί η κρατική «ικανότητα διαχείρισης», δηλαδή η δημόσια τάξη. Έχοντας τέτοια κατά νου, μπορεί κανείς να πάψει μια και καλή να μετράει καναντέρ και να βρίζει τον Μητσοτάκη που πιάστηκε απροετοίμαστος, όταν αναφέρεται στις πυρκαγιές του περασμένου καλοκαιριού. Κι αντί για αυτό, μπορεί να κοιτάξει τις πρόσφατες πυρκαγιές ως ευκαιρία να ξεδιπλώσει το ελληνικό κράτος την «ικανότητα διαχείρισης» που αν μη τι άλλο διαθέτει και τον τρόπο με τον οποίο οι φωτιές ήρθαν κι έδεσαν με τους κρατικούς στόχους για αναδιάρθρωση της εγχώριας οικονομίας, για πειθάρχηση της εργατικής τάξης, για στρατιωτικοποίηση του δημόσιου χώρου, για ενίσχυση του ρόλου των ειδικών και για τόνωση της εθνικής ενότητας.

ΦΩΤΙΑ, ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΗ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Τολμήσαμε, λοιπόν, να αποκαλέσουμε τις πυρκαγιές ευκαιρία! Όπως κάθεμα απ' τις αλλοπρόσαλλες διαπιστώσεις μας, έτσι κι αυτή χρήζει τεκμηρίωσης. Οπότε ας ξεκινήσουμε από το οικονομικό σκέλος του πράγματος. Για αρχή, να υπενθυμίσουμε εν τάχει μερικά βασικά, που αλλού τα έχουμε περιγράψει εκτενέστερα.¹⁰ Εδώ και μια δεκαετία τουλάχιστον, από τότε δηλαδή που η καπιταλιστική κρίση έσκασε για τα καλά σε παγκόσμιο επίπεδο, κάθε έθνος κράτος κλείνεται ολοένα και περισσότερο στον εαυτό του κι επιδίδεται σε λυσσασμένο εμπορικό πόλεμο με τους αντιπάλους του. Έτσι και το δικό μας κράτος, λοιπόν. Εδώ και μια δεκαετία η συμμετοχή του στον παγκόσμιο διακρατικό ανταγωνισμό το έχει οδηγήσει να κλείνεται ολοένα και περισσότερο εντός των συνόρων του και να θέτει στόχους όπως η αυτόρκεια και ο πολλαπλασιασμός των εξαγωγών με παράλληλη μείωση των εισαγωγών. Φυσικά αυτά δεν είναι πράγματα που γίνονται από μόνα τους. Προκειμένου να επιτευχθούν, το ελληνικό κράτος φιλοδοξεί και προσπαθεί να αναδιαρθρώσει το παραγωγικό του μοντέλο. Προσπαθεί, λόγου χάρη, να μειώσει το βάρος που έχει ο τουρισμός για την ελληνική οικονομία γιατί γνωρίζει ότι καθώς το πλάκωμα όλων εναντίον όλων οξύνεται, είναι πολύ πιθανόν κανείς απ' τους ανταγωνιστές του να μην θέλει να στείλει τουρίστες. Προσπαθεί επίσης να τονώσει παραμελημένους τομείς της οικονομίας όπως η πρωτογενής παραγωγή. Και, φυσικά προσπαθεί να περιορίσει τη νομισματική κυκλοφορία, ώστε τα λεφτά να μένουν στις τράπεζες κι εκείνες με τη σειρά τους να μπορούν να τα επενδύουν εκεί που πρέπει για να πάρει το εθνικό μας παραγωγικό μοντέλο τη σωστή κατεύθυνση, κι όχι όπου μας καπνίζει εμάς που πάμε και τα χαλάμε σε adidas, γαριδάκια και μπίρες.¹¹ Μην ξεχάσουμε να υπενθυμίσουμε (αν και δύσκολα νομίζουμε να έχει διαφύγει σε κάποιον) ότι η διαδικασία που πα-ραπάνω περιγράψαμε σύντομα με αφηρημένους

όρους, είναι μια διαδικασία που στον πυρήνα της έχει άπλετη βία για τον πάτο αυτής της κοινωνίας. Δηλαδή λιγότερα φράγκα στην τσέπη και λιγότερη ελευθερία να τα κάνεις ό,τι γουστάρεις, δηλαδή με το στανιό εργασία στους χειρότερους τομείς, δηλαδή μπάτσους να διασφαλίζουν ότι καθώς βυθίζεσαι θα το βουλώνεις. Κι επίσης μην ξεχάσουμε να υπενθυμίσουμε και το άλλο: κατά τη γνώμη μας, η φιλολογία του φονικού ιού που μας κάνει παρέα εδώ και δυο χρόνια είναι ένας τρόπος να οξυνθούν αυτές ακριβώς οι διαδικασίες εμπορικού πολέμου κι υποτίμησης της εργατικής τάξης.

Πώς σκατά συνδέονται όλα αυτά με τις πυρκαγιές όμως; Αφήστε μας να εξηγηθούμε μέσα από ένα παράδειγμα. Από τα δάση της Εύβοιας που πλέον έχουν γίνει στάχτη, βιοπορίζονταν ένα σεβαστό κομμάτι του ντόπιου πληθυσμού. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των ευβοιωτών ρετινιάδων, οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για το 85% της πανελλαδικής παραγωγής ρετινιού.¹² Αλλά δεν είναι μόνο αυτοί: παράλληλα είναι και όσοι «έβγαζαν κάρβουνα, άλλοι ήταν υλοτόμοι και ζούσαν από την ξυλεία, άλλοι είχαν μελίσιμα».¹³ Η ολοσχερής καταστροφή του δάσους, αφήνει προφανώς όλους αυτούς που ανήκαν σε αυτά τα επαγγέλματα, μαζί και τις οικογένειες τους χωρίς κανέναν τρόπο να βγάλουν τα προς το ζην. Άρα θα μείνουν να ψωμολυσάξουν; Εννοείται, αλλά όχι επ' αόριστον. Όπως ήδη έχουν διακηρύξει οι αρμόδιοι, ένα απ' τα βασικά μέληματα των κρατικών πολιτικών στον απόηχο των καλοκαιρινών πυρκαγιών είναι η «μελέτη για το ανθρώπινο δυναμικό και το εργασιακό μέλλον».¹⁴ Με άλλα λόγια, η πυρκαγιά υπήρξε πρώτης τάξεως ευκαιρία ώστε μια σημαντική ομάδα πληθυσμού να αποσπαστεί δια της βίας από έναν κλάδο που ενδεχομένως να αξιολογείται ως όχι και τόσο χρήσιμος σύμφωνα με τις νέες κρατικές εκτιμήσεις και να κατευθυνθεί μελλοντικά εκεί όπου θα είναι χρήσιμη για τους στόχους της εθνικής οικονομίας. Δεν θα μας έκανε καθόλου εντύπωση αν η κατεύθυνση αυτή ήταν, για παράδειγμα, προς τα τοπικά ορυχεία, κλάδος εξαιρετικά σημαντικός για ένα κράτος που

«ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΓΑΜΙΕΣΑΙ» ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΑ

Τούτο το πανέξυπνο καλοκαιρινό σύνθημα, αναπαράχθηκε από κάθε πόρο του μιντιακού συμπλέγματος κι όχι άδικα. Είναι πράγματι πετυχημένο, αν το αναλογιστεί κανείς από τη σκοπιά του κράτους. Με δυο λέξεις, καταφέρνει να αποκλείσει από τη συζήτηση οποιοδήποτε θέμα δεν εμπίπτει στην κατηγορία κακοδιαχείριση-ανετοιμότητα-ρε-τι-κακό-που-μας-βρήκε και την ίδια στιγμή ανάγει το όλο θέμα στις μαλακίες ενός προσώπου, άντε στις μαλακίες της «κυβέρνησης». Ο ΣΥΡΙΖΑ προφανώς πετάει τη σκουφία του γιατί ονειρεύεται ψήφους και του τρέχουν τα σάλια. Αλλά κι ο υπόλοιπος κρατικός μηχανισμός δεν πρέπει να στεναχωριέται. Χίλιες φορές να τρώει παναγίες ο Μητσοτάκης που έτσι κι αλλιώς είναι συνηθισμένος, παρά να μας περνούσε απ' το μυαλό να μιλήσουμε οργανωμένα για τα κρατικά σχέδια σε βάρος της εργατικής τάξης. Παρ' όλο το σουξέ, παίρνει αργυρό μετάλλιο. Το χρυσό ανήκει στο σύνθημα «λαμόγια» που είχε επιτύχει τα ίδια ακριβώς αποτελέσματα με μία μόνο λέξη.

θέλει να είναι αυτάρκες και να μειώσει τις εισαγωγές του. Για του λόγου το αληθές, ενώ η εξόρυξη ορυκτού πλούτου έχει μακρά ιστορία στην Εύβοια, την περίοδο 1991-2001 το εργατικό δυναμικό μειώθηκε κατά περίπου 70%¹⁵ και ανάλογη κάτω βόλτα πήρε και η συμβολή των εξορύξεων στο συνολικό ΑΕΠ της περιοχής. Πρόκειται, δηλαδή, για έναν τομέα που εγκαταλείφθηκε τις δεκαετίες που προηγήθηκαν του ξεσπάσματος της κρίσης, γιατί όμως να μην αναβιώσει τώρα που η σημασία του έχει αλλάξει; Το εργατικό δυναμικό, πάντως, έχει δημιουργηθεί. Κι η διαδικασία μέσα από την οποία δημιουργήθηκε, έχει όνομα. Ο Μαρξ, την είχε ονομάσει «πρωταρχική συσσώρευση» και την είχε περιγράψει ως διαδικασία που χωρίζει τον εργάτη από τη γη και τα εργαλεία του (κάνοντας χρήση της απαραίτητης ποσότητας βίας), άρα του στερεί κάθε δυνατότητα επιβίωσης και τον αναγκάζει να υποταχθεί στη μισθωτή σχέση. Έτσι περιγράφει ο Μαρξ ότι γεννιέται το κεφάλαιο, στην πραγματικότητα όμως, η πρωταρχική συσσώρευση δεν άρχισε και τελείωσε με τη γέννηση του κεφαλαίου, αλλά εμφανίζεται ξανά και ξανά, κάθε φορά που απαιτείται να γεννηθεί μια νέα εργατική φιγούρα. Από αυτήν την άποψη, οι φυσικές καταστροφές εν γένει αλλά και οι πρόσφατες πυρκαγιές ειδικά, δεν αποτελούν για το κράτος μας «χαμένες ζωές και περιουσίες», αλλά όπως ήδη είπαμε, αποτελούν ευκαιρία να αναδιατάξει το κοινωνικό πεδίο και το εργατικό δυναμικό κατά τρόπο που να ταιριάζει με τα νέα του σχέδια. Δεν είναι απαραίτητο ότι η κατεύθυνση θα είναι οπωσδήποτε τα ορυχεία, αυτό είναι δική μας εκτίμηση. Θα μπορούσε, ας πούμε, να είναι η αλλαγή των καλλιεργειών της περιοχής προς πρώτες ύλες που είναι περισσότερο εθνικά ωφέλιμες. Η διαδικασία ωστόσο μέσα από την οποία γίνονται τέτοιες αλλαγές κατεύθυνσης, είναι όπως την περιγράψαμε.

Κι άλλα παρόμοια παραδείγματα θα μπορούσε να σκεφτεί κανείς, για να καταλάβει πώς μια φυσική καταστροφή μπορεί να αποτελεί αιτία να τρίβουν οι κρατικοί ιθύνοντες τα χέρια τους. Αναλογιστείτε, ας πούμε, τη διακηρυγμένη προσπάθεια του ελλη-

νικού κράτους να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται ο τουρισμός δίνοντας έμφαση «στην προστιθέμενη αξία και όχι στον όγκο»,¹⁶ δηλαδή να φέρνει λιγότερους συνολικά τουρίστες με περισσότερα φράγκα στην τσέπη που θα εξυπηρετούνται από λιγότερες και πιο κυριλέ επιχειρήσεις. Μεγάλο τμήμα της καμμένης περιοχής της Εύβοιας αποτελούσαν από ακριβώς το αντίθετο αυτού του νέου παραδείγματος. Δηλαδή αμέτρητες μικρομεσαίες επιχειρήσεις που εξυπηρετούσαν αμέτρητες φτωχάτσες σαν και του λόγου μας. Οι πυρκαγιές ανοίγουν τον δρόμο προκειμένου αυτές οι συνθήκες να αλλάξουν ριζικά κι άλλωστε οι αρμόδιοι έχουν δηλώσει ήδη την πρόθεσή τους για κάτι τέτοιο: μέσα στους βασικούς άξονες του σχεδίου για την Εύβοια, είναι και η «μελέτη νέας τουριστικής ταυτότητας».¹⁷

Πίσω στο σημείο απ' όπου ξεκινήσαμε την ερμηνεία των φυσικών καταστροφών απ' τη σκοπιά του κράτους. Το κράτος δεν στεναχωριέται όταν «καίγεται το πράσινο», ούτε ενδιαφέρεται για την απώλεια της ανθρώπινης ζωής. Αντιθέτως, το κράτος φροντίζει, όταν συμβαίνουν τέτοια, να είναι έτοιμο να επιδείξει την απαραίτητη «ικανότητα διαχείρισης» προκειμένου να τα φέρει στα μέτρα του. Τα μέτρα του στην προκειμένη περίπτωση, ορίζουν αλλαγή παραγωγικού μοντέλου και στροφή στην πρωτογενή παραγωγή. Κι αν οι στόχες μπορούν να βοηθήσουν, τότε κανένα πρόβλημα. Έχοντας υπόψιν τα παραπάνω, μπορούμε να αναλογιστούμε γιατί η «εντολή μη κατάσβεσης»¹⁸ που δια στόματος περιφερειάρχη της Ν.Δ. κυκλοφόρησε ότι είχε δοθεί στα επίγεια μέσα πυρόσβεσης στην Έυβοια κατά τη διάρκεια των πυρκαγιών, θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελεί κομμάτι των υλικών σχεδίων.

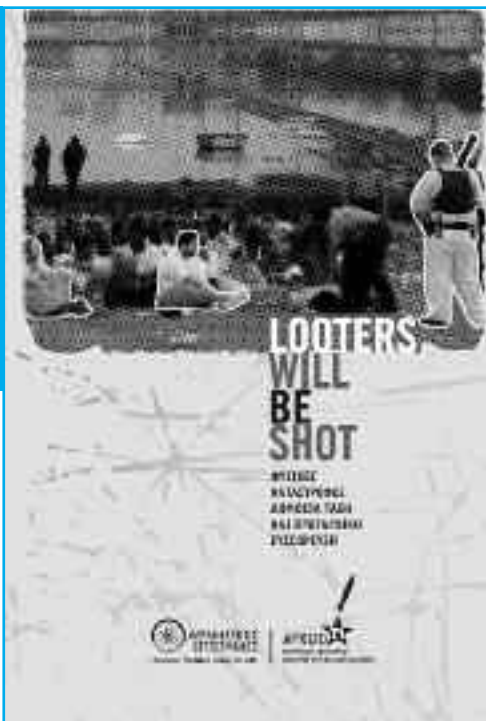
ΦΩΤΙΑ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ

Όπως ήδη αναφέραμε -κι όπως άλλωστε έχει μαλλιάσει η γλώσσα μας να επαναλαμβάνουμε- τα τελευταία δύο χρόνια η φιλολογία του φονικού iού

έχει επιστρατευθεί προκειμένου να οξυνθεί στο έπακρο η υποτίμησή μας. Αυτή η ραγδαία υποτίμηση, δεν θα μπορούσε φυσικά να λαμβάνει χώρα αδιαμαρτύρητα χωρίς να έχει εξασφαλιστεί και η απαιτούμενη πειθαρχία. Κοινώς, είναι μεγάλο κατόρθωμα να απολύονται εκατοντάδες χιλιάδες εργάτες εν μία νυκτί (όπως κι έγινε με το κλείσιμο των επιχειρήσεων «λόγω κόβιντ»), να αναγκάζονται να ζήσουν με ένα κρατικό επίδομα ή με καθόλου φράγκα κι όμως να μην ανοίγει ρουθούνι. Η φιλολογία του iού είχε κι εδώ πρωταγωνιστικό ρόλο. Αυτή χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να δικαιολογηθεί ο κατοίκον εγκλεισμός, η υποχρεωτική μασκοφορία, οι απολύσεις, οι διαρκείς έλεγχοι και η αυξημένη πίεση από τους ρουφιάνους, ένστολους και μη. Αλλά τ' αφεντικά μας δεν είναι παντρεμένα με αυτήν τη φιλολογία! Κι άρα δεν υποχρεούνται όποτε θέλουν να μας πειθαρχήσουν να λένε για πανδημίες. Μπορούν κάλλιστα να επινοήσουν κι άλλες γλώσσες στις οποίες να εκφράζονται τα σχέδια που τίθενται σε εφαρμογή εναντίον μας (χώρια που κάποια στιγμή μπορεί να μην χρειάζονται καν τέτοιες δικαιολογίες και ν' αρχίσουν να μας λένε στα μούτρα ότι μας έχουν για τα σκουπίδια).

Κατά τη γνώμη μας, η κλιματική αλλαγή κι οι καταστροφές που υποτίθεται ότι επιφέρει είναι ακριβώς μια τέτοια γλώσσα. Δεν το λέμε κατά τύχη: ήδη χρησιμοποιείται ευρύτατα ως εργαλείο διακρατικού ανταγωνισμού, όπως ακριβώς χρησιμοποιήθηκε κι ο iός. Και ταυτόχρονα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πειθαρχικό εργαλείο με τρόπο σχεδόν πανομοιότυπο με τον iό, όπως πολύ καλά μάθαμε το περασμένο καλοκαίρι με αφορμή τις πυρκαγιές. Για σκεφτείτε τα μέτρα που τέθηκαν σε εφαρμογή για να «αποφευχθούν περαιτέρω εστίες» ή για να «προστατευτούμε από τις επιβλαβείς συνέπειες της φωτιάς». Οι ειδικοί δεν έπαψαν να μας τονίζουν ότι πρέπει να φοράμε τη μάσκα μέχρι και στον ύπνο μας,¹⁹ η έξοδος από το σπίτι αποθαρρύνθηκε με κάθε τρόπο²⁰ και την ίδια στιγμή η πρόσβαση σε δημόσιους χώρους όπως άλση και βουνά απαγορεύθηκε δια προστίμου.²¹ Δηλαδή ίδια ακριβώς μαλακία με πριν, αλλά με άλλη πρόφαση! Οι καβάτζες μας τίγκα στους μπάτσους, οι ρουφιάνοι να μας κοιτάνε με μισό μάτι που κυκλοφορούμε έξω κι η μάσκα να αποτελεί το παντός καιρού αξεσουάρ που μας υπενθυμίζει ότι πρέπει να έχουμε μονίμως χεσμένα τα βρακιά μας.

Αλλά το πράγμα είχε κι άλλη πειθαρχία να ξεράσει. Το παραμύθι του «παρανοϊκού εμπρηστή» που δρα μεμονωμένα είτε για κάποιον σκοτεινό σκοπό είτε απλά δίχως σχέδιο, πιθανότατα απλά και μόνο γιατί του αρέσει να βλέπει τις φλόγες να καταπίνουν τα πάντα, οδήγησε σε ακόμα πιο στενή επιτήρηση των δημόσιων χώρων από την αστυνομία. Για να το πούμε και με απλά λόγια, όσοι δεν είχαν φράγκα να πάνε διακοπές κι έκατσαν να φάνε αυγουσιτάτικο καύσωνα στην Αθήνα, δεν είχαν πουθενά να πάνε να δροσιστούν χωρίς τον φόβο ότι μπορεί να κατηγορηθούν για απόπειρα εμπρησμού από τους μπά-

LOOTERS WILL BE SHOT

Μπόλικο απ' όσα αναφέρουμε στο κυρίως κείμενο, είναι ήδη κατατεθειμένα στην μπροσούρα της αυτόνομης φοιτητικής ομάδας Αρνητικές Επιστήμες με θέμα τις φυσικές καταστροφές και τη δημόσια τάξη. Σπάνιο παράδειγμα του πόσο χρήσιμο είναι να κάνεις κριτική στο αντικείμενο των σπουδών σου.

τσους. Αν αυτό δεν είναι ιδανική άσκηση πειθαρχίας, τότε τι άλλο είναι; Ντάξει, μπορεί να είναι και άσκηση ρουφιανιάς αφού από τις εκατοντάδες προσαγωγές και συλλήψεις που πραγματοποιήθηκαν,²² το μεγαλύτερο μέρος «έγινε σε συνεργασία με τον κόσμο. Δηλαδή κατόπιν καταγγελίας».²³ Και φυσικά η ταξική θέση όσων μπήκαν στο στόχαστρο της αστυνομίας με πρόσχημα τις πυρκαγιές, ήταν συγκεκριμένη. Χρήστες, μετανάστες ή απλά άφραγκοι θαμώνες των δημόσιων χώρων. Σαν να λέμε, οι ίδιοι μπάτσοι, κυνηγάνε τους ίδιους ανθρώπους, στις ίδιες πλατείες. Για ακόμη μία φορά.

Πώς όμως θα μπορούσαν οι φωτιές να αποτελέσουν άξιο συνεχιστή του ιού, αν δεν είχαν και μερικές στρατιωτικές ασκήσεις ελέγχου χώρων και πληθυσμών; Φυσικά ούτε κι αυτές έλλειψαν από το καλοκαιρινό πανηγύρι. Οι κάτοικοι των περιοχών που βρίσκονταν κοντά σε εστίες πυρκαγιάς λάμβαναν τα γνωστά μηνύματα των οποίων βασικός στόχος είναι η δημιουργία πανικού (γιατί άλλωστε ο τρόπος να σε ειδοποιήσει το κινητό σου για δαύτα είναι κάτι που μοιάζει με σειρήνα πολέμου;) και ενημερώνονταν ότι πρέπει να εκκενώσουν τις περιοχές τους άμεσα και αδιαπραγμάτευτα. Στρατός και μπάτσοι αναλάμβαναν να σαρώσουν ολόκληρες περιο-

χές πόρτα-πόρτα και να ερημώσουν τεράστιες εκτάσεις μέσα σε απειροελάχιστο χρονικό διάστημα. Το αξιοπρόσεκτο, βέβαια, εδώ είναι ότι μάλλον το κράτος επέδειξε υπερβάλλοντα ζήλο με το ζήτημα της εκκένωσης. Για παράδειγμα, τη στιγμή που σε λιμάνια της Βόρειας Εύβοιας στήνονταν ολόκληρο σόου «διάσωσης» με οχήματα του στρατού και караβανάδες να κουβαλάνε αβοήθητες γιαγιάδες στην πλάτη, στα δικά μας αυτιά έφταναν μαρτυρίες ότι οι δρόμοι απομάκρυνσης ήταν ανοιχτοί και άρα ο λόγος που δινόταν τέτοια παράσταση μπροστά στις κάμερες ήταν μάλλον διαφορετικός. Αλλά φυσικά, η εξάσκηση των ένστολων στη διασπορά και τη διαχείριση του πανικού με συγκεκριμένο τρόπο, ποτέ δεν πάει χαμένη. Προσθέστε σε αυτό και τον αρμονικό τρόπο με τον οποίο η εκκένωση μπορεί να βοηθήσει στην επιτάχυνση της διαδικασίας πρωταρχικής συσσώρευσης που περιγράψαμε παραπάνω, σπρώχνοντας ανθρώπους να εγκαταλείψουν τα πάντα πίσω και εν τέλει να μείνουν δίχως τίποτα. Ε, μετά δεν είναι και δύσκολο να καταλάβεις τι σκατά ρόλο βάραινε ο στρατός και γιατί τέτοια κάψα να εκκενώσουν τους πάντες και να πάρουν τις γιαγιάδες επ' ώμου.

ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΝΩ ΣΤΙΣ ΣΤΑΧΤΕΣ

Είναι και ένα τελευταίο σημείο στο οποίο θα θέλαμε να σταθούμε, γύρω απ' το ζήτημα των φυσικών καταστροφών γενικά αλλά και των πυρκαγιών ειδικότερα. Από τη μία, έχουμε ήδη προσπαθήσει να περιγράψουμε ότι η διαχείρισή τους είναι ταξικά προσδιορισμένη με σκληρό τρόπο και περιλαμβάνει μπόλικη βία για την εργατική τάξη. Από την άλλη, όμως, κάθε τέτοια καταστροφή που αποδίδεται σε εξωγενείς παράγοντες, παρουσιάζεται σαν πλήρως ανεξάρτητη με την ταξική δομή της κοινωνίας μας, σαν κάποιου είδους εξισωτής που μας χτυπάει όλους ανεξαρτήτως φύλου, φυλής και τάξης. Είναι η κλασική υπόθεση της ταινίας με εξωγήινους: μπροστά στο UFO, τι σημασία έχουν μωρές οι διαφορές μας; Οι εργάτες παίρνουν αγκαλιά τα αφεντικά τους και μάχονται μαζί το κακό που έφτασε απ' τους ουρανό.

Στην πραγματικότητα πρόκειται για συγκάλυψη του χειριστού είδους. Τόσο στην περίπτωση των πυρκαγιών, όσο και στην περίπτωση των εξωγήινων (αυτό δεν έχει τεσταριστεί ακόμα, αλλά είμαστε βέβαιοι ότι δεν θα υπάρχουν αποκλίσεις) τον λογαριασμό τον πληρώνει η εργατική τάξη. Κι όχι μόνο γιατί είμαστε φτωχοί και άρα πιο εκτεθειμένοι στο κακό. Αλλά πολύ περισσότερο γιατί το κράτος και τα αφεντικά μας κανονίζουν να γίνει έτσι. Κανονίζουν η φωτιά να χρησιμοποιηθεί για να μας κατευθύνουν προς συγκεκριμένους παραγωγικούς τομείς ή για να κάνουν τις στρατιωτικές τους ασκήσεις στα τομάρια μας ή για να εντείνουν την πειθαρχία μας εκτός του χώρου εργασίας. Και ταυτόχρονα κανονίζουν απ' την όλη διαδικασία να εκπέμπεται το ακριβώς αντίθετο μήνυμα: πάρτε αγ-

καλιά το αφεντικό σας, δεν έχουν σημασία τώρα οι διαφορές μας, τώρα είναι η ώρα για εθνική ενότητα.

Ο όρος «πυρόπληκτοι» είναι αυτός που επιλέχθηκε και χρησιμοποιήθηκε το περασμένο καλοκαίρι, προκειμένου να συγκαλυφθεί η ταξική όψη του ζητήματος. Πυρόπληκτος, αυτός που του κάηκε μια από τις τρεις επαύλεις του, πυρόπληκτος κι αυτός που έμεινε στο δρόμο και προορίζεται για ζωή με επιδόματα ή για τα ορυχεία. Οι τοπικές δομές εξουσίας βέβαια που βρέθηκαν στο επίκεντρο της συγκεκριμένης συζήτησης πρέπει να ένιωσαν σαν το ψάρι μέσα στο νερό, αφού η ελληνική επαρχία ειδικεύεται στη συγκάλυψη της ταξικής δομής της. Επί δεκαετίες, τα χωριά κι οι κωμοπόλεις παρουσιάζονται ως μικροί παράδεισοι όπου οι άνθρωποι δεν έχουν διαφορές μεταξύ τους και συνεργάζονται αρμονικά ζώντας κοντά στη φύση, ενώ στην πραγματικότητα, αποτελούν ταξικές κοινωνίες με τα όλα τους, με αφεντικά, μπάτσους και ρουφιάνους από τη μία κι από την άλλη ντόπιους και μετανάστες εργάτες. Το παραμύθι επισφραγίζει η «παραδοσιακή φορεσιά» που είναι ίδια για όλους, προκειμένου να συμβολίζει την απουσία τάξεων. Έχοντας αυτήν την διάρθρωση κατά νου, εύκολα μπορούμε να υποθέσουμε πως κάποιιοι θα κριθούν ως περισσότερο πυρόπληκτοι και κάποιιοι άλλοι ως λιγότερο. Η διαλογή μεταξύ των δύο κατηγοριών δεν θα γίνει ζυγίζοντας το πόσο επλήγη ο καθένας από τη φωτιά, αλλά θα βασιστεί στην προϋπάρχουσα ταξική δομή της κάθε τοπικής κοινωνίας. Κι αναλόγως, οι ροές χρήματος που θα κατευθυνθούν στις τοπικές κοινωνίες θα ακολουθήσουν τον δρόμο που υποδεικνύουν τα ανώτερα κομμάτια της ντόπιας ταξικής πυραμίδας.

Τη στιγμή βέβαια που συνέβαιναν όλα αυτά, εμείς οι υπόλοιποι κλήθηκαμε να μαζέψουμε κουβέρτες και κονσέρβες. Λογικό, αφού η κουβέρτα είναι πάντα το τελευταίο σκαλί της συσκότισης, η επιβεβαίωση ότι η κρατική αφήγηση πέτυχε στο ακέραιο τους σκόπους της κι οποιαδήποτε πτυχή του ζητήματος πέρα από αυτά που καταδεικνύει το δάχτυλο των αρμόδιων θα παραμείνει στο σκοτάδι.

*

Σούμα: Οι κρίσεις έρχονται και φεύγουν, οι μπάτσοι μένουν.

Το πλάσμα που αποκαλείται πρωθυπουργός αυτής της χώρας, με αφορμή τον απολογισμό των πυρκαγιών, περιέγραψε τη θητεία του μέχρι στιγμής ως εξής:

Ως Πρωθυπουργός επί 25 μήνες διαχειρίστηκα πολλές κρίσεις: από την ασύμμετρη επίθεση στον Έβρο μέχρι την επέλαση του κορωνοϊού. Και από τις αλληπάλληλες εθνικές προκλήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο, μέχρι το μεγάλο στοίχημα του εμβολιασμού.²⁴

Αν έχουμε κάνει καλά τη δουλειά μας, η παραπάνω δήλωση πρέπει να είναι πλέον σαφής. Η αλυσίδα «κρίσεων» που αραδιάζει το πλάσμα, αποτελείται από φαινομενικά ασύνδετους κρίκους. Κι όμως, υπάρχει σύνδεση: είναι η κρατική «ικανότητα

ΟΙ ΚΑΒΑΛΑΡΗΔΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ

Να μια εικόνα στην οποία έχουμε αναγκαστεί να συνηθίσουμε εδώ και δυο χρόνια. Υποπτευόμαστε ότι όσοι έχουν ζήσει σε προπολεμικές περιόδους σίγουρα θα είχαν αναγκαστεί να εξοικειωθούν με παρόμοια θεάματα. Μην σας μπερδεύει που λείπει ο τέταρτος καβαλάρης, κάπου εκεί γύρω θα είναι και ο κος Τσιόδρας. Ή ένας συριζαίος. Ή ένας μπάτσος. Μάπα η παρομοίωση, εδώ χρειαζόμαστε ολόκληρο τάγμα ιππικού για να περιγράψουμε τους εχθρούς μας.

διαχείρισης», που εδώ αποσιωπάται. Με τα δικά μας λόγια, δηλαδή, τα επεισόδια αυτά συνδέονται από την κρατική βία που επιστρατεύθηκε προκειμένου κάθε ένα να ενταχθεί ομαλά στους κρατικούς σχεδιασμούς και να οδηγήσει την εργατική τάξη ακόμη περισσότερο προς τον πάτο. Στο πίσω μέρος κάθε «κρίσης», βρίσκεται η δημόσια τάξη, ίδια κι απaráλλαχτη ανεξαρτήτως αν βρέχει κομήτες ή αν δεχόμαστε εξωγήνη εισβολή. Έτσι εξηγείται που το φάρμακο τόσο για τις φωτιές όσο και για την «πανδημία» είναι τα «έκτακτα μέτρα» που πλέον τα έχουμε μάθει απ' έξω, οπότε δεν μας φαίνονται και τόσο έκτακτα: κλειστείτε σπίτι, αλλιώς θα φάτε πρόστιμα και τραμπούκα από τους μπάτσους.

Θέλαμε για το τέλος να επαναλάβουμε και το εξής: η «πανδημία» υπήρξε τα τελευταία δύο χρόνια η γλώσσα στην οποία τα αφεντικά μας μιλούν τον μεταξύ τους ανταγωνισμό και τη δική μας υποτίμηση. Η «κλιματική κρίση» αποτελεί παρόμοια γλώσσα, η οποία χρησιμοποιείται για τους ίδιους ακριβώς λόγους, τουλάχιστον από τα '70s και την πετρελαϊκή κρίση. Όσον αφορά τον διακρατικό ανταγωνισμό, το έχουμε πάρει πρέφα χρόνια. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς τις γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες που τρώνε πρόστιμα «λόγω ρύπων» ως κομμάτι του ανταγωνισμού Γερμανίας-Αμερικής και τα πλαστικά καλαμάκια που τρώνε ban «λόγω βιωσιμότητας» ως εργαλείο πίεσης στη βιομηχανία πλαστικού της Κίνας από τους ανταγωνιστές της. Όσον αφορά το εσωτερικό μέτωπο, το πήραμε πρέφα περισσότερο από ποτέ αυτό το καπνισμένο καλοκαίρι. Καθώς η παγκόσμια καπιταλιστική κρίση θα βαθαίνει, οι γλώσσες αυτές θα χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο, ενώ παράλληλα θα επινοούνται νέες. Αν εμείς απ' τη μεριά μας δεν ανακαλύψουμε δικές μας γλώσσες να μιλάμε γι' αυτά που μας συμβαίνουν, πέρα από ιούς και πυρκαγιές, τότε ζήτω που καήκαμε. Pun intended.

1. Το απόφθεγμα το βρήκαμε στο Ιός, «Το επικίνδυνο Σόου των "Ειδήσεων"», *Ελευθεροτυπία*, 14/09/2002 και αποδίδεται σε ανώνυμο άρθρο της *Καθημερινής* με ημερομηνία 31/5/1998.

2. Νεφέλη Λυγερού, «Φωτιές στην Ελλάδα και την Ανατολική Μεσόγειο: Η κλιματική αλλαγή δείχνει τα «δόντια» της», *Πρώτο Θέμα*, 07/08/2021.

3. Ηλίας Μπεριάτος, «Πυρκαγιές και σχεδιασμός στην ανθρώπινη εποχή», *Εφημερίδα των Συντακτών*, 09/08/2021.

3. Γιάννης Μακρυγιάννης, «Ανέτοιμοι», *Πρώτο Θέμα*, 04/08/2021.

4. Γεώργιος Μέργος, «Δασικές πυρκαγιές: Η θεσμική ρίζα του κακού», *Καθημερινή*, 06/09/2021.

5. «Αισθητή η έλλειψη επαρκών εναέριων μέσων πυρόσβεσης», *Εφημερίδα των Συντακτών*, 04/08/2021.

6. Αθανασία Αντωνοπούλου, *Σύγχρονες Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής: Η Πολιτική της Μηδενικής Ανοχής και τα Μέτρα Διαχείρισης Κρίσεων*, Διδακτορική Διατριβή, 2009. Όπως με κάθε θέμα, έτσι και με αυτό, δεν κοιτούσαμε τις φωτιές και περιμέναμε να μας έρθει η θεία επιφοίτηση. Αντιθέτως, ανατρέξαμε κατευθείαν στις προηγούμενες φορές που έχουμε μιλήσει για το ζήτημα φυσικές καταστροφές. Και ευτυχώς έχουμε μιλήσει πολύ! Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αποτελεί η μπροσούρα *Looters Will Be Shot: Φυσικές Καταστροφές, Δημόσια Τάξη και Πρωταρχική Συστάρευση*, Αρνητικές Επιστήμες, Νοέμβριος 2015. Στις σελίδες αυτής της έκδοσης βρήκαμε και το παραπάνω απόσπασμα.

7. Για την ακρίβεια, ακόμη κι αν πότε-πότε το κράτος είναι ικανό να προβλέψει ότι επικείται, λόγω χάρη μια βομβιστική επίθεση, αυτό δεν σημαίνει ότι θα παρεκκλίνει από τον στόχο του, δηλαδή την «ικανότητα διαχείρισης» και όχι την «εγγύηση της ασφάλειας». Για παραδείγματα, μπορεί κανείς να ανατρέξει στην περίπτωση του τυφώνα Κατρίνα στην Νέα Ορλεάνη: μια προδιαγεγραμμένη καταστροφή που είχε πολύ συγκεκριμένη ταξική διαχείριση (περισσότερα για αυτό θα βρείτε στο *Looters will be Shot*, ό.π.). Επίσης, μπορεί κανείς να ρίξει μια ματιά σε εκείνη την ξεχασμένη ιστορία του Χαλέντ Κελκάλ που αποδεικνύει ότι η τρομοκρατία μπορεί να μην είναι πάντα τόσο απρόβλεπτη, είναι όμως πάντα χρήσιμη για να μεγαλουργήσει η κρατική «ικανότητα διαχείρισης» (περισσότερα για αυτό μπορείτε να βρείτε στο *Αντιτρομοκρατικές Πρόβες στη Σκιά του Εμφυλίου Πολέμου της Αλγερίας*, *Antifa Scripta*, 02/2012, που μέχρι την έκδοσή του ανά χείρας τεύχους θα πρέπει να έχει δημοσιευθεί στο autonomeantifa.gr > Θεματικός Χάρτης > Ισλάμ).

8. Νιλ Φέργκιουσον, «Είναι η Παράνοια το Κλειδί για την Ετοιμότητα απέναντι στις Πανδημίες;», *Foreign Affairs*, 18/05/2021. Μπορείτε να βρείτε ολόκληρο το κείμενο μεταφρασμένο και σχολιασμένο από την αφεντιά μας στο autonomeantifa.gr

meantifa.gr > *antifa speaking* > Η παράνοια (που σημαίνει πειθαρχία) και η προετοιμασία (για κρίση και πόλεμο).

9. Βλ. για παράδειγμα την σειρά κειμένων «Το Πείραμα», που βρίσκονται δημοσιευμένα στο autonomeantifa.gr

10. Για μια εκτενέστερη περιγραφή αυτού που ονομάζεται «περιορισμός της νομισματικής κυκλοφορίας» μπορεί κανείς να ρίξει μια ματιά στο «Οικονομία, Πειθαρχία και Εθνικοσοσιαλισμός», *Περιοδικό Antifa* #76.

11. Αντρέας Βαγιάς, «Τελειώσαμε, μέινουμε σύζυλοι» - Κραυγή αγωνίας από ρητινοκαλλιεργητές για την επόμενη μέρα στην Εύβοια, *Το Έθνος*, 14/08/2021.

12. «Τελειώσαμε, μέινουμε σύζυλοι...», ό.π.

13. Σταύρος Παπαπαντωνίου, «Οι άζονες του σχεδίου Μπένου για την Εύβοια», *Καθημερινή*, 19/08/2021.

14. Λαζαρίδου Ερμιόνη, *Γεωγραφική Κατανομή του Ορυκτού Πλούτου και η Συμβολή του στην Περιφερειακή Ανάπτυξη*, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 09/2016, σελ. 46.

15. Η διατύπωση ανήκει στον υπουργό Τουρισμού Θεοχάρη, από το «Η αειφορία ταιριάζει στον ελληνικό τουρισμό», *Ναυτεμπορική*, 20/12/2019. Το απόσπασμα το βρήκαμε σε κείμενο της πολιτικής ομάδας Black Box από τη Θεσσαλονίκη, που περιλαμβάνει χρήσιμα στοιχεία και διαπιστώσεις για τον τρόπο με τον οποίο η ελληνική οικονομία αναδιρθρώνεται και τα «μέτρα κατά του ιού» δεν είναι παρά πολιτικές που διευκολύνουν αυτήν ακριβώς την αναδιάρθρωση. Μπορείτε να το διαβάσετε στο www.blackbox-skg.net>Κείμενα>Μυθολογίες της Κρίσης, Μέρος 1ο.

16.« Οι άζονες του σχεδίου Μπένου για την Εύβοια», ό.π.

17. «Περιφερειάρχης Στ. Ελλάδας: Υπήρχε "εντολή μη κατάσβεσης» στην Εύβοια», *Εφημερίδα των Συντακτών*, 24/08/2021.

18. Παγώνη: «Να φοράμε όλοι μάσκα – Είναι αποπνικτική η ατμόσφαιρα από τις πυρκαγιές», *Πρώτο Θέμα*, 07/08/2021.

19. «Φωτιά στη Βαρυμπόμπη: Έκκληση από το Εθνικό Αστεροσκοπείο - "Μείνετε σπίτι με κλειστά παράθυρα"», *Πρώτο Θέμα*, 04/08/2021.

20. «Φωτιές: Παρατείνεται η απαγόρευση μετακίνησης σε δάση και άλση», *Καθημερινή*, 12/08/2021.

21. Ευλαμπία Ρέβη, «Φωτιές: Ο "χάρτης" των 46 συλλήψεων για εμπρησμό», *Το Έθνος*, 18/08/2021.

22. «ΕΛΑΣ: 11 συλλήψεις και 142 προσαγωγές για εμπρησμό στην Αττική», *Πρώτο Θέμα*, 17/08/2021.

23. «Διάγγελμα Μητσοτάκη: Ζητώ συγγνώμη για τις αδυναμίες», *Πρώτο Θέμα*, 09/08/2021.

24. Όλες οι διατυπώσεις προέρχονται από το Λέκκας - ΣΚΑΪ: Πάμε ίσως σε εφιάλτη διάρκειας τον Αύγουστο, skai.gr, 05/08/2021.